

Maletg empalont d'energia dalla vischnaunca dad Ilanz/Glion

Situaziun da partenza

La vischnaunca dad Ilanz/Glion sustegn las stentas naziunalas, cantunalas e regiunalas per reducir l'emissiun da CO₂. La suprastanza communal ha definiu il tema dall'energia sco in punct principal dalla legislatura 2018-2022. Il marcau da Glion ei dapi 2009 vischnaunca commembra dall'unìun purtadra «marcau d'energia». Igl onn 2011 ei la vischnaunca vegnida distinguida cul label «marcau d'energia». Quater onns pli tard, igl onn 2015, ei la vischnaunca fusiunada vegnida certificada danovamein. La proxima certificaziun ha liug 2019.

Il maletg empalont present ei vegnius elaboraus dalla cumissiun d'energia, deliberaus dalla suprastanza communal il schaner 2019 e prius per enconuschientscha dil parlament communal il fevrer 2019. Il maletg empalont cumpeggia ina retscha da finamiras directivas che duein vegnir realisadas a cuorta, media e liunga vesta. Questas finamiras ligiontas per las autoritads serefereschan tenor pratica usitada, sper las finamiras surordinadas, als secturs parzials planisaziun dil territori, immobilias communalas, provediment d'energia, contribuziuns da promoziun, acquisiziuns communalas, mobilitad e traffic sco era comunicaziun. Quellas finamiras expriman la voluntad politica dalla suprastanza communal d'agir el sectur dall'energia sco exempel per la populaziun e da contribuir aschia essenzialmein alla reduenziun dall'emissiun da CO₂ ed al rinforz dall'autonomia energetica. La finamira concreta e la realisaziun ein da coordinar sche pusseivel cun la Regiun Surselva.

Finamiras generalas

- Ilanz/Glion segida activamein da realisar las finamiras dalla politica d'energia dalla Confederaziun e dil cantun Grischun. Leutier s'audan ils camps «Substituir energias fossilas entras energias alternativas», «Promover energias regenerablas», «Promover in diever d'energia efficaci» e «Reducir il consum d'energia utila».
- Il basegns d'energias fossilas dils edificis communalas duei sereducir marcantamein. Surtut vala ei da promover energias regenerablas cun realisar mesiras concretas enteifer la vischnaunca politica.
- La vischnaunca sestenta da promover cuntinuadamein la cumpart d'energia indigena ed il diever dalla calira piarsa.

Sectur parzial planisaziun dil territori

- Sch'ei vegn fatg in plan da surbaghegiada vala il standard tenor il model da prescripciuns energeticas dils cantuns (standard da MoPEC).
- La surdada da terren da baghegiar communal succeda da principi cun pretensiuns contractualas arisguard il standard digl edificii.
- Concurrenzas e submissiuns cuntengnan cundiziuns ch'il project sto ademplir concernent l'effienza energetica e las energias regenerablas.

Sectur parzial immobilias communalas

- Per immobilias communalas vegn fatg ina contabilitad d'energia che furnescha las cefras-clav per il plan da sanaziun.
- Ina part dil consum d'energia dallas immobilias communalas ei da cuvierer cun forza electrica ecologica (current certificau producius d'energias regenerablas).
- Edificis communalas novs vegnan construi tenor il standard da MoPEC.
- En cass da sanaziuns da baghetgs existents vegn, cun excepziun d'objects suttames alla protecziun da monuments, il standard da MoPEC examinaus sistematicamein e realisaus sch'ils cuosts ein giustificabels.

Sectur parzial provediment d'energia

- La vischnaunca dad Ilanz/Glion sesprova d'engrondir la purschida d'energias regenerablas en collaboraziun cun tiarzs (instituziuns statalas, privats).
- A maun d'objects selecziunai vegn examinada la construcziun d'implonts solars termics, d'implonts fotovoltaics e d'implonts termo-energetics e realisada, sch'els s'adatteschan resp. sche la rentabilitad ei dada.

Sectur parzial contribuziuns da promoziun

- Programs da promoziun communalas per producir energias regenerablas, per reducir il consum d'energia utila e per augmentar l'efficienza energetica vegnan examinai.

Sectur parzial acquisiziuns communalas

- Per la cumpra d'apparats, da maschinas, da material da biro e da construcziun, etc. ch'ei favoreivels agl ambient vegnan elaboradas directivas arisguard l'acquisiziun.
- Tier la surdada d'incumbensas ella procedura directa ed ella procedura d'invit vegnan risguardai ils principis dalla persistenza.

Sectur parzial mobilitad e traffic

- Cun augmentar las mesiras per diminuir il traffic sco p.ex. tempo 30 e mesiras semeglientas vegn promoviu il traffic buca motorisau.
- Zonas da sentupada localas e la pussevkladad da far cumissiuns en stizuns localas vegnan possibilitadas cun la valorisaziun intenziunada dallas zonas adattadas.
- El sectur dil traffic public, dil traffic da velos e dall'administraziun da parcadis vegn la purschida existenta examinada en etappas ed eventualmein optimada.

Sectur parzial comunicaziun

- La vischnaunca sesprova da comunicar activamein davart activitads dalla politica d'energia.
- L'administraziun vegn sensibilisada e scolada commensuradamein. Patruns da construcziun vegnan informai a moda sistematica ed adattada davart pussevkladads d'optimaziun energeticas.
- Per la realisaziun optimala dil maletg empalont en tut ils ressorts ei la suprastonza communalas responsabla.
- La suprastonza communalas dat alla cumissiun d'energia l'incumbensa d'elaborar in plan da mesiras detagliau.